

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
könyvkereskedő, a kinek a lap kiadóhivatala van.

Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. 16buzsói hirdetés árkezdvevényben részszül-
Nyitási ára 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
milliméter-árszabás szerint a
Leopold Gyula
Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Az állami költségvetés.

A költségvetés, melyet Lukács László pénzügyminiszter tegnap a képviselőház elé terjesztett, örvendetes meglepetéssel szolgál az országnak, amennyiben az 1911. évi előirányzat mérlege a rendes rendkívüli kezeles

1. 672,457,302 korona összes kiadással.

2. 672,507,129 korona összes bevétel áll

ezemben, vagyis végeredményben

49,827 korona felesleg mutatkozik.

Olyan eredmény ez, mely a legutóbbi esztendő százmillió deficijte után fokozott örömet fog kelteni az országnak, mert egész Európa előtt pénzügyünk rendezettségét bizonyítja. De mutatja azt is, hogy a kormány minő szigorú lelkiismeretességgel kezeli az ország pénzügyeit s mennyire örökődik a pénzügyi egyensúly felett.

Az új költségvetés tételei között már most kiemeljük, hogy ebben az előirányzatban már végre van hajtva a posta, távirat, távbeszélőnél alkalmazott személyzet illetményrendezése, olyképen, hogy az intézmény tisztviselőire, altisztjeire és szolgálóira nevezve az államvasutak illetményrendszerét kiterjeszti. Ez a rendezés három millió korona többkiadással jár.

A törvényhatósági joggal bíró és rendezett tanácsú városok közigazgatási kiadásaihoz való hozzájárulás egy millióval emeltetik. Ugyiszintén több mint egy millióval emeltettek a közegészségügy fejlesztése érdekében való kiadások.

A kereskedelmi tárcza kiadásainál 617 ezer koronányi többkiadás esik a közutakra, nevezetesen a törvényhatósági közutak segélyezésére, az iparfejlesztési hitel pedig egy millió koronával emeltetik.

A földművelésügyi tárczánál egy millió koronával több irányoztatik elő az ország állattenyésztésének előmozdítása céljából, tenyészállatok beszerzésére. A közlekedés olcsóbbá tétele érdekében az állati termékek értékesítésének biztosítására létesítendő városi berendezések költségeire 400.000 korona vétetett fel a költségvetésbe.

A vallás- és közoktatásügyi tárcza kiadásai 13 millióval emelkednek. A községi és hitfelekezeti tanítók járandóságainak szabályozásáról, továbbá az ingyenes népoktatásról és a felkészítő jövedelem kiegészítéséről szóló törvények végrehajtásával felmerülő többkiadások hat millió többletet okoznak. Ötszáz ezer koronával több vétetett fel az ág. hitvallású és a ref. egyházaknak az 1848. XX. t. cz. alapján való segélyezésére. A kiadások további emelkedését a tanszemélyzet előmeneteli viszonyainak javítására irányuló intézkedések okozták.

A beruházási tételek közt a legjelentékenyebb az emelkedés a kereskedelmi tárczánál, a hol 43 millió többlet mutatkozik, mely főképpen az államvasutak beruházási

szükséglete által van indokolva. Az államvasutak ugyanis kocsik beszerzésére 18 millió koronát, második vágányok fektetésére 5 millió koronát, műhelyek építésére közel hat millió koronát igényelnek.

A bevételeket a költségvetés 143 millióval magasabban irányozta elő. Ez az emelkedés részben az egyes üzemekre fordított kiadási többlet folytan várható nagyobb bevétel által, részben az előző zárszámadás eredményei alapján biztos várható többletek által van indokolva. Az egyenes adókat 37 millió koronával, a jogilletékeket 16 millióval, a dohányjövövedéket 20 millióval emeli az előirányzat.

A képviselőház pénzügyi bizottságának mahamaratb módjában lesz meggyőződnie róla, hogy az előirányzat azzal a realitással és óvatossággal van összehajlítva, a mely Lukács László pénzügyi politikáját evitizések óta jellemzi, mert a jelenlegi pénzügyminiszter előirányzatait a zárszámadások tényleges eredményei rendszerint fényesen igazolják.

A kisipar.

(Ü. L.) Ma már kérdés alá sem jön az, hogy ipar nélkül nincs valódi állam. Az olyan állam elsenyved, a melynek nincs virágzó ipara. Hiányzik nálunk is erősen azon kivanat, hogy iparunk fejlesztessek. Csakhogy egyoldaluan szólnak a kérdéshez. Kizárólag a gyáriparra fektetik a fősúlyt. Holott ha igaz is az, hogy a gyárak az ipar valódi koronái, de azért a kisipar sem mellőzendő, ez amannak mintegy kiegészítői. És így örvendetes, hogy Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter, ez a nagyszabású államferfi, helyes mederbe vezeti iparunk haladását s gondja lesz a kisipar fejlesztésére is. Így lesz csak valódi iparunk, ha a gyár és kisipar együttesen felkaroltatik. Hieronymi pedig ezt fogja tenni.

Az elmúlt héten tisztelgett nála a vidéki kereskedelmi és iparkamarák küldöttsége. Ez alkalommal érdekes kijelentéseket tett Hieronymi, a mi újból is dokumentálja ezen ferfi mély előrelátását. „Nekem az a meggyőződésem — mondá egy helyen — hogy ha ma ipari téren egészségeset és maradtat akarunk alkotni, akkor nekünk első sorban a meglevőt kell konzerválnunk, arra kell törekednünk, hogy a mi megvan és életképes, az tönkre ne menjen“. Megezáfolta azon tévhitet, mintha a kisipar támogatását elejtene. A kisipar jelentőségét és közgazdasági szerepét senki sem becsüli nagyobbra, mint Hieronymi. De ugyanakkor azt is jelzé, hogy az állami iparfejlesztés nem jötekonysági intézet, és nem arra való, hogy szegény, bár érdemes embereket ideig-óráig felségélyezzen. Az állam azért ad pénzt, gépeket, szerszámokat, hogy ennek a segélyével ipart

teremtessen, hogy az ipari termelést fokozza és a munkaadalmakat szaporítsa. A miniszter éppen ezért azt szeretné, ha az iparfejlesztési ügyeket nem a folyamodók aktái szerint kellene elintézni, mert itt nem kegyadástól van szó, hanem iparfejlesztésről. Végre is nem az a fontos, hogy ki folyamodik támogatásért, hanem hogy ki érdemli meg. Eddig rendszeren a legszegényebbek kaptak segélyt. „Természetes, mondá a miniszter, hogy a szegény embert is kell gyamolítani, de ha az állam készpénzzel és anyagi eszközökkel támogatja az ipart, akkor a főszempont az, hogy oly ember kapja azt a segélyt, akinek azután valósággal segítségre valik.“ Ebből kifolyólag Hieronymi a kis- és kézműiparosoknak a segítséget nem az eddigi metodus szerint akarja folytatni. Neki az a meggyőződése, hogy felhívja a kamarákat, hogy ők világosítsák fel alapos tanulmány útján, hogy melyek azok az iparágak, a melyek a kamara területen életfeltétellel bírnak és azokat segíteni kellene. Ne csak azokról adjon véleményét a kamara a kik folyamodnak, hanem jelöljék meg mindazokat, a kik érdemeket a segítésre, a kikben megvan az egyéni tulajdonság, a továbbképzésre való törekvés.

„Kapják tehát — mondá Hieronymi — a segítséget azok, a kiknek a kezében ez a támogatás az iparfejlesztés szempontjából, a leghasznosabb.“ De mert a pénz gély mellett fontos az utbaigazítás, bizonyos akadályok elhárítása, bizonyos dolgoknak az illetők tudomására való hozása, — ez okból a tanfolyamokat továbbra is fentartja Hieronymi, de nagy súlyt helyez arra, hogy azokban első sorban a gyakorlati élet számára neveljék a mestereket és a segédeket. Fontos a miniszter azon kijelentése is, hogy az új ipartörvény tervezete munkában van. Ideje, mert az életben levő vagyont elavult.

Kisiparosaink nyugódtak lehetnek, hogy az érdekeiket védő minisztere van ma Magyarországnak. Alapos ismerője az iparnak és szeretettel ápolja azt. De a kisiparosok is lássanak komolyan a hivatásuk után, mert a politizálással és hanyagolással jó módra szert nem tehetni. A szorgalmas ember a földhátán is megél. A magyar kisiparos életrevaló, de ez aztán alijon arányban a szorgalommal!... Ez utóbbi nélkül hiába az ügyesség és az önálló vámtérület hangoztatása, mert az ilyen keptelen bárki is segíteni. Nem csak az ipar szempontjából örvendetes a Hieronymi tevékenykedése, hanem a magyar nemzeti állam kiépítését segíti azzal elő, ha az iparososztály érdekeit istápolja, mint a magyar nemzet oszlopos tagjait. A tul nagy zöm, még ha nem is magyar, odaadó hiva a hazának, ily osztályt a kormányzatnak föl kell karolnia.

Vegyes hírek.

— **Miniszteri kirendelés.** A földművelésügyi miniszter Mayerffy György m. kir. gazdasági szaktanárt ideiglenesen kirendelte Nagyenyedre és megbizta e vármegye területére nézve az erdélyrészi kirendeltség teendőinek ellátásával.

— **Reformáció emlékűnepe.** Folyó hó 30-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a református templomban ünnepélyes reformáció emlékűnapi istentisztelet lesz. A szolgálatot Jancsó Sándor lelkész végzi. Közreműködik a tanítóképző ifjuság ének- és zenekara s a főgimnáziumi ifjuság vegyeskara. Az összes hatóságokat, testületeket, hivatalokat és iskolákat meghívjuk az ünnepélyre. 31-én d. e. 9 órakor külön templomi istentisztelet lesz az összes iskolák növendékei részére, melyet Erdős Gábor segédlelkész vezet. A szülőket s a közönséget erre is meghívjuk. Jancsó Sándor lelkész, theol. m. tanár.

— **Zombory Gyula** kelet-ázsiai utazó városunk vendége. f. hó 24-én a kollegium dísztermében előadást tartott azon elménekről és tanulságos tapasztalatokról, melyeket Kelet-Ázsiában, különösen Japánban való huzamosabb tartózkodása alatt szerzett. Közvetlen, vonzó, helyenkint lelkesítő költői erejű, s mindvégig lebilincselő előadást nagy élvezettel hallgatta a megjelent közönség.

— **Miniszteri megbízás.** A közoktatásügyi miniszter az erdélyi ref. egyházkerület főhatósága alá tartozó kollegiumok közül a kolozsvári, zilahi, marosvásárhelyi, székelyudvarhelyi és nagyenyedi főgimnáziumokhoz Kunecz Elek kir. tanterületi főigazgatót bizta meg iskolalátogatással.

— **Az Urániában** f. hó 25-én este hat óráig kezdve ifjúsági előadás volt, melyen dr. Szilády Zoltán tanár a tűzhányó-hegyekről beszélt szép képekkel illusztrálva. Tanulságos és érdekes előadást az ifjuság nagy érdeklődéssel hallgatta. Különösen érdekesek voltak azok a képek és részletek, melyeket a Vesúvió-ról mutatott és előadott; itt az előadást a közvetlen tapasztalat élénksége tette szívesre és kedvesre.

— **Az Erdélyi Múzeum-Egyesület** orvosi szakosztályának szombat délutáni ülésén Marschalkó Tamás dr., a kolozsvári bőrgyógyászati klinika vezetője beszámolt az Ehrlich 606-tal végzett kísérletekről. Haromszáz oltást vett alapul és ezekből megállapította, hogy visszaesés nélküli biztos gyógyulás csak a verba első stádiumában várható s a 600 nem tette feleslegessé a régi kezelési módokat. Marschalkó 62 esetet figyelt meg különösképpen s a betegeknek csak 17 és fel százaléka gyógyult fel. Marschalkó dr. e megfigyelések eredményeiről részletes jelentést készített, a melyet elküldött Ehrlich tanárnak, kísérleteit pedig folytatja.

— **Az erd. róm. kath. státus gyűlése.** Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök az evenkenti státusgyűlést ez évre november 17-re hívta össze Kolozsvárra. A gyűlés tárgyai: 1. Az igazgatótanács évi jelentése. 2. Titkár-választás. 3. A kilépő igazgatótanácsosok helyeinek szabályszerű betöltése.

— **Az ipartörvény revíziója.** Az új ipartörvényt szövegező miniszteriumbeli bizottság tegnapi délutáni ülésében befejezte az iparüzés feltételeiről és az ipar gyakorlásáról szóló fejezetek tárgyalását, a melyet az egész napirendre tűzött anyag beható előadói megvilágítása előzött meg.

Értésülésünk szerint a bizottság a képesítési kényszer elvi álláspontját teite magáévá. A legközelebbi ülésen, a melyet a jövő hét elejére hívtak össze, a tanoncoktatás anyagát fogják tárgyalni.

— **Istenitélet.** Vasárnap éjjel óriási zivatarok vonultak el Észak-Olaszország fölött. A vihar rettenetes erővel dühöngött, fakat csavart ki, házakat döntött, embereket pusztított. A Nápolytól délre fekvő Salerno város majdnem teljesen elpusztult. A zivatar a Tyrreni tenger felől csapott le és a lucaniai hegyekről száguldó forgószéllel együtt dühöngött. Közben a föld is megmozdult. A távirópoznákat kiszakította a szélvihar, a vasúti síneket is föltepte. Egyetlen ép ház nem maradt a százharminczhatezer lakosú városban. Az áldozatok számát kétszázra teszik, a sebesülteket kétezerre. Harmincz embert sújtott agyon a villám. A kárt 50 millióra becsülik.

— **Az erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarhát tenyésztők** egyesületének küldöttsége a földművelésügyi miniszternek tisztelegget és az új egyesületnek céljait előtte kifejezve, erkölcsi és anyagi támogatást kéri. A küldöttség szónoka Josika Gábor báró egyesületi elnök volt aki meggyőző szavakkal esetelte e gazdátársadalmi új tömörülés céljait és eszközeit, a melyekkel Erdély állattenyésztését fejleszteni reményük van. A miniszter igen szíves szavakkal válaszolt, kijelentve, hogy ezen egyesület alakításának örvend, céljait helyesli és nagy öröme fog abban lenni, ha az egyesület a remelt eredményeket el is fogja értheti.

— **A marosvásárhelyi zeneiskola** ismert nevé művész tanarkara és egy pár tanítványa hangversenyt rendez november 13-án városunkban, Goldmark Károly világhírű hazánkfia emlékűnepe czímen. Előre felhívjuk műtörtéti közönségünk figyelmét eme művészi eseményre.

— **4000 waggon széna elégett.** Vasárnap délután borzalmas tűz pusztított Nagyszébenben. A helyorségi raktárban kazalba rakott négyezer waggon széna kigyulladt és elpusztult. Egy posztoló ór vette észre a tüzet és az ő előadása alapján le tartóztatták Vintila Ilie román munkást, mert alapos a gyanu, hogy ő gyújtotta fel a kazalt. A tűz elfojtására az egész helyorség kivonult. Lokalizálni nem lehetett a pusztító elemet és így a mentési munkálatok csak arra szorítkoztak, hogy a szomszédos épületeket megmentsék.

Cantani tanár, a nápolyi királyi egyetemi klinika híres vezetője, tudományos előadásaiban a következőképen nyilatkozik:

„Én a természetes **Ferencz József-keserűvizet cukorban** szenvedő betegeknek, a kik szigorú kezelés alatt allanak, kitűnő eredménnyel alkalmazom. A Ferencz József viz éhgyomorral használva, javítja az emésztést és teljesen pótolja a karlsbadi természetes ásványvizet.”

Az ásványvízkereskedésben kifejezetten valódi „Ferencz József“-keserűvizet kell kérni; a hol pedig nem kapható, onnan a legjobb közvetlenül a Ferencz József-keserűvízforrások szétküldési igazgatóságához, Budapesten, fordulni.

— **Note ne!** eredeti szekely göbösítő a budapesti „Peterfy-asztal“ vig tagjai gyűjteményéből. Képekkel, 1 kor. „Kaczagó szövetkezetek“ a szövetkezeti élet vidámságai. Képekkel, 1 kor. Műndkét könyvvilágosságot a mulatni vágyók részére postai szállítással együtt 2 koronáért küldi: Peterfy Tamás író, Budapest, IX. „Köztelek“. Peterfy Tamás eredeti humorát ismerjük és könyveit bizalommal ajánljuk olvasóinknak.

A közönség köréből.*

(A helybeli m. kir. posta- és távirafőnökség figyelmébe.)

Igen gyakran tapasztaljuk, hogy a m. kir. meteorológiai intézet tudósításai az időjelzésre vonatkozólag napokig nem cserélődnek ki a postaépületen kifüggesztett táblán s ennél fogva nem is szolgálják azt a célt, a melynek érdekében ezen időjelzési tudósítások a postahivatallal naponta táviratilag közöltetnek. — Így f. hó 24-én a déli órákban is még mindig a a 20-iki időjelzés volt a táblán olvasható. — Felhívjuk tehát a t. postafőnök figyelmét ezen hanyag kezelésre s kérjük, hogy ily hanyagság elő ne forduljon.

* Ezen czím alatt közérdekű felszólalásoknak engedünk helyet, melyekért azonban semmi felelősséget nem vállal a Szerkesztőség.

Közgazdaság.

Luczernások létesítése.

A gazdának egyik legfontosabb feladata gazdaságát úgy beosztani, hogy kora tavasztól késő őzig bőséges zöldségtakarmány álljon allatának rendelkezésére. E tekintetben kétségen kívül a jó luczernások játszzak a legfontosabb szerepet, a melyek évente 3—4-szer kaszálhatók és e mellett nagyon kitűnő takarmányt is szolgáltatnak.

Minden gazdának kötelessége tehát luczernást létesíteni, legyen a talaj akár kötött, akár homokos. Létesítésénél két fontos elv kell hogy vezérelje a gazdát, a melyek egyike, hogy a talajt jól és melyre kell megművelnie, a másik, hogy a talajban annyi tápláló anyag kell hogy legyen, a meynyi bő termések létrehozására elegendő.

A talajt tehát most, az ősz folyamán kell előkészíteni, a mely előkészítés álljon mely szántásból, sőt ha all rendelkezésére melyítő eke, akkor ezek munkája is felhasználandó, mert mennél mélyebben tudjuk megporhanyítani a talajt, annal durább lesz luczernásunk. Ha ezen munkát most ősszel végezzük, az őszi és tavaszi eső és hó sokkal jobban hatolhat be a talajba, mintha a szántást tavaszra hagytuk volna; a téli fagy behatása alatt a rögök szejjel állanak, s tavasszal nem marad egyéb munka mint a tárcsázás, avagy ezen eszköz hiányában a boronálás. Így azután a talaj felülete gyorsan szárad, a mag korán lesz elvethető, s az még szárazság esetén is gyorsan fog csirázni, mert a talaj mélyebb rétegeibe nagy mennyiségű víz raktározódott el.

A talaj tápláló anyagai közül leginkább a foszfor iránt van nagy igény a luczerna. Nitrogen igénye nincs, mert azt maga gyűjt a légkörből, tehát istálló trágyát nem szükség. Kötött talajon egyedül foszfor trágyát kell tehát alája használnunk és pedig 200 kg. szuperfoszfátot, a melyet czelszerűbb az őszi mély szántás előtt elszórni, de az sem baj, ha kiszórása tavaszra marad, a mit a tárcsázás vagy boronálás előtt kell végezni.

Homok talajokon már nem megy ilyen egyszerűen a dolog, mert a homokból nemcsak a foszfor, de a káli is hiányzik, sőt ilyen helyt egy kevés nitrogén is kell a luczernának. Homokos talajon tehát szükséges vagy felistállótrágya mellett 150—200 kg. káli-szuperfoszfátot adnunk, a mely

mütragyában káli szükségletet is fedezzük, vagy pedig az őszi mély szántás előtt adjunk kálszuperfoszfátot, tavasszal pedig a luczerna kikeleése után kat. holdanként 30—40 kg. chilisaletromot szórjunk ki fejtrágyául, hogy így a gyenge növényzet nitrogén szükségletét is fedezzük; később azután ha megerősödött, maga fogja azt gyűjteni a levegőből.

Általános elterjedt szokás nálunk a luczernát védő növényvel vetni és pedig többnyire tavaszi árpával. Pedig ez nem helyes eljárás azért, mert a védő növény is ilyen módon csak kis terméseket adhat, a luczerna pedig csak késő ősszel lesz kaszálható. Sokkalta helyesebb a luczernát magában vetni, mert ilyen módon rendkívül gyorsan nő, s már már május végén, június elején kaszálható. Harom, négyzerte nagyobb termést kaphatunk így egymagába vetve, mintha védő növényvel vetettünk volna, a mely vetési mód ma már annyira ki van próbálva, s olyan sikeresnek bizonyult, hogy másképp luczernást vetni nem is volna szabad.

Eghajlatunk alá legalkalmasabb fenyőfélék.

A sok igen szép fenyőfajta közül, melyek kert- és parkültvényeinket díszíteni vannak hivatva, csak azok találhatók nálunk alkalmazási, a melyek soká tartó nyári hidegünket és sokszor roppant kemény téli hidegünket kárvallás nélkül átélni képesek. Tapasztalatok ebben a tekintetben csak évekig tartó vizsgálódásokkal és megfigyelésekkel gyűjthetők. Műhle Árpád temesvári kertészeti telepének faiskoláiban 25 év óta folytatott pontos megfigyelések, melyek eredményeként a kiültetett száznál több túlelvélű fajtából aránylag igen csekély mennyiség találtatott teljes értékűnek; ezek minden tekintetben megfelelőeknek, ellenállóképeseknek és vidáman gyarapodóknak találtattak. Az ekként kipróbált gyűjtemény tenyésztése most igen nagy mértékben folyik s az egyes fajtákból ezer meg ezer példány neveltetik fel, hogy elterjedésük mennél könnyebben legyen lehetséges.

A bevált fajtákat következőkben ismer-tetjük:

I. Fenyők.

Picea excelsa. A közönséges lucz- vagy vörösfenyő. A legjobb fa nagyobb parkültvények számára.

Picea alba americana. Az amerikai fehérfenyő. Pompás alakú és rendkívül ellenállóképes.

Picea pungens. A Colorado-fenyő. Tömött növesű és gyönyörű alakú. Elsőrangú, szép fenyő.

Picea pungens glauca. A sűrűke Colorado-fenyő parkültvényekben igen nagy hatású; rendkívül magas kort ér el.

Picea pungens argentea. Ezüstfenyő Észak-amerikai Colorado hegységéből. Parkültvényeink legnemesebb és legszebb fenyője, gyönyörű ezüstszerűleg csillogó ágai nagyszerű hatást keltenek. Ezen fajta lassan fejlődik, szépsége azonban ideális s azért általános elterjedésre nem ajánlható elegendő.

Picea polita. A tigrisfarkfenyő. Igen érdekes tűlevelűfa rendkívül erős és eles tükkel.

Az összes fenyők igen hosszú életűek s talaj és gondozás tekintetében teljesen igénytelenek. Parkokban főállományát képezik a nagyobb Conifera ültetvényeknek. (Folytatjuk)

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ

!!!

TÖBB PÉNZE

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és tartós szőttesárukat

csak a nagyenyedi szövőgyárból

Árjegyzék ingyen küldetik

Ha egészség van, minden van!!

Az egészség egyik legszükségesebb fentartója a jó víz. Különösen azon a helyeken, hol a jó ivóvíz áldásait nélkülözik, az ásványvíz ne hiányozzék egy asztalról sem. — Ilyen a

Boholti korona forrás,

mely kiváló nagy szénsav és lithium tartalmú ásványvíz. Kellemes ízű és tisztaságánál fogva mint élvezeti víz, ugyszintén borral és szörppel vegyítve kitűnő.

A Boholti korona forrás víz árai:

2 literes üvegben	30 fillér.
16 " " "	26 " "
1 " " "	20 " "

Kizárólagos elárultó hely Nagyenyed és vidéke részére:

Fenichel Lázár üzlete.

BUTOR-RAKTÁR

KUNSCH ANTAL

épület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-utca,
a vármegyeházzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktaron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és rézbutorokban, ugyszintén mindennemű kárpitozott butorokban

194 17-95

*****

A „Nagyszabeni Általános Takarékpénztár“

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények Lingner György ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

Egy okos fej

tudja milyen nagy előnyökkel jár a tápszerek használata; azok elsajátítása a háziasszonyok előhaladását bizonyítja.

A dr. Oetker-féle Pudingpor, ára 12 fillér, helyettesíti az élesztőt, süthetünk vele kalácsot, tortát, linzi tésztát és sok mindenféle süteményt élesztőt Használatával a tészta nagyobb, kellemesebb, jobb ízű és könnyen emészthető.

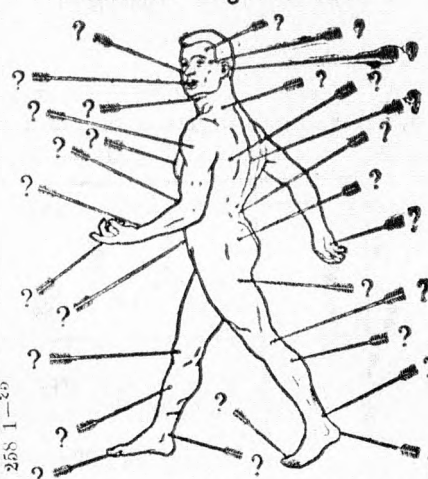
A dr. Oetker-féle Pudingpor, ára 12 fillér, tejjel főzve adja a legfinomabb és a legolcsóbb könnyű utáérték gyermekeknek és felnőtteknek.

A dr. Oetker-féle Vanília-cukor, ára 12 f., használható a csokoládé vaníliázásához, Pudinghoz, tejhez, krémekhez, mártáshoz stb., teljesen pótolja a drága vaníliát. Egy csomag tartalma megfelel 2—3 jól jó vaníliának.

Megfelelő használati utasítás minden csomagban olvasható. Minden fűszerkereskedésben kapható. Recept leírás ingyen. 200 7-26

Dr. Oetker A. Bielefeld és Bécs.
Nagyenyeden kapható Odor Bela gyógyszerésznél.

Vannak fájdalmai?

Használjon Feller-féle Elsáfluidot és Feller-féle Elsáflulákat, melyek egyedüli készítője Feller V. Jenő udvari gyógyszerész, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege).

I. A Feller-féle Elsáfluid saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, gyengésséget megszüntető hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít eszt, közhányt, ideggyengeséget, oldalszúrást, szaggatást, influenzát, fej-, fog- és derékfájást, zsábit, bémulást, szeofájást, migránt, sok itt meg nem említett betegségtől megszabadítja az embert. A Feller-féle Elsáfluidot rekedtség, nátha, mell- és torokfájás és légvonal vagy hüléstől eredő hajók ellen is páratlan gyógyszerrel használják. Valódi csak úgy, ha minden üveg a „Feller“ nevet viseli, 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 korona.

II. Továbbá tudomására öhajjuk hozni, hogy az emberek ezrei gyomorhajok, göres, étvagyatalanság, veséges, hányási inger, rosszullét, felbőfőgés, puffadság, dugulás, aranyeres bántalmak és különböző emésztési zavrok ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Rebarbara-Elsáflulákat. 6 doboz bérmentve 4 korona. Óvakodjunk azonban utáértéktől és ezimezzünk minden rendelést gondosan.

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege)

Árverési hirdetemény. (Csődvagyon eladása.)

Alóírott dr. Kontz Viktor ügyvéd, mint Gutfreund Vilmos gyulafehérvári kereskedő cég csődtömeggondnoka, az ideiglenes választmányának 1910. október hó 18-án hozott határozata folytán, ezennel közhírré teszem, hogy nevezett csődtömegnek 5766 kor. 16 fill. beszerzési és 1755 kor. 80 fill. becsértékét képviselő árúraktára Gyulafehérvárt 1910. október hó 28-án d. u. 5 órákor tartandó választmányi ülésen a zárt írásbeli ajánlatok felett eszközölt versenytárgyalás alapján egy tömegben, vagy a mennyiben ez nem sikerülne, darabonként szabadkezből fog eladatni 1910. november hó 4-től kezdődőleg naponként délután 2—4 óráig.

2. A zárt írásbeli ajánlatok 10% bántépenz esatolás mellett 1910. október 28-án d. e. 12 órájáig dr. Velican Camill ügyvéd, választmányi elnök, gyulafehérvári lakoshoz nyújtandók be. Ezen ajánlatok feletti tárgyalás 1910. évi október hó 28-án d. u. 5 órákor tartatik meg nevezett választmányi elnök irodahelyiségében.

3. A választmány fentartja magának a jogot, hogy a benyújtott ajánlatok közül szabadon valasszon, esetleg egyiket se fo-

gadja el. Azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatott, köteles a vételárát és a vételár után járó 3. fokozatu illetéket készpénzben a pántépenz elvesztésének terhe mellett 1910. október hó 30-ig tömeggondnok kezéhez lefizetni, mert azontul tömeggondnok az árukat őrizni, gondozni nem fogja, szavatosságot értük nem vállal, miért is még az napon az áruk elszállítandók.

4. Csődleltár tömeggondnok ügyvédi irodájában a hivatalos órák alatt, az áruk pedig az üzlethelységben hétköznaponként d. u. 2—3 óráig megtekinthetők.

5. Az áruk minőségéért, vagy azokat illetőleg bármely más tekintetben semmi neven nevezendő szavatosságot sem a választmány, sem tömeggondnok nem vállal.

6. Darabonkénti eladás esetén eladási árul lehetőleg a beszerzési ár szolgál, de becsérteken alól eladás nem eszközölhető. Az ily módon esetleg fennmaradó áruk darabonként lesznek elárverezve.

Gyulafehérvárt, 1910. október hó.

Dr. Kontz Viktor,
tömeggondnok.

264 1-1

Hirdetéseket jutányosan vesz fel
:: kiadóhivatalunk

	
Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t. Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 210.000 kor.	
Előnyös Vásárol Letétbe Időgen Váltókat Állandó betétet	kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüzetek részvényeire. és elad értékpapírokat. elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett. kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számíto le. a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.
Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12-ig, d. u. 3—4-ig.	Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

forduljon minden érdeklődő,
ki sulyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

NAGYENYED = re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemeték
Sétányfák, Diszserjek, Tüvelleiek, Kerítésnövények,
Bogyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok. (l. ssima áru)
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató diszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Baromfi-vész ellen legjobb a

TYUKIN

(Magyar szabadalom)

A legkülönbözőbb baromfi betegségeknek, u. m.: szembetegségek, bélférgesek, kup, diphtheritis, hasmenes, baromfi-kolera, pips, kemény-begy, stb. kiválóan jó eredménnyel használható.

1 üveg ára 4 korona.

Főraktár: Dr. Odor Béla gyógyszerésznél
Nagyenyed. 214 12-12

Fogorvos 263 2-

PERL JÓZSEF

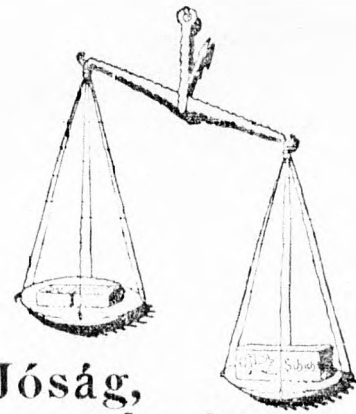
American Dentist

Nagyenyedre megérkezett.

Elvégez minden fogorvosi műtétet, u. m. foghuzás, helyi érzéstelenítéssel arany és más töméseket, műfogak és teljes fog-sorok szápadlás nélkül, korona s hidmunkák at

Lakása: Szeidl-szálloda 3. sz.

Rendel d. e. 9—12., d. u. 2—5-ig.

Jóság,
ár és
súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképeségében, lágyságában és olcsóságában.

Friss töltésű bor- és gyógy-vizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild“, Bodoki „Salus“, Borszéki, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Mária“, Margit, Parádi arzén, Répáti, Salvator, Siculia és Sztojka hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübl, Gleichenbergi, Levico, Marienbadi, Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi keserűvizek.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárnyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.